

Marijo Rošić*
Mr. sc. Danka Hržina**

IZVIDI U KONTEKSTU TRANSNACIONALNOG KRIMINALA

Članak nastoji praktičarima ponuditi odgovor na pitanje kako naložiti provođenje izvida u inozemstvu i kako postupiti kod zaprimanja zahtjeva u provedbi izvida izdanih od stranih država u okviru međunarodne policijske ili pravosudne suradnje. Autori uvodno definiraju pojam izvida kao neformalnih radnji koje se poduzimaju u predistražnoj fazi postupka kako s aspekta pozitivnih propisa Europske unije (dalje: EU) i sudske prakse Republike Hrvatske tako i s aspekta zakonskih rješenja i prakse drugih država članica EU-a. Nadalje, autori se bave i pitanjem dokazne snage izvida, razlikama u pravnim sustavima država članica EU-a u vezi s odlučivanjem o zakonitosti dokaza koji će se koristiti na raspravi i na kojima će se temeljiti presuda, kao i uvjetima pod kojima se dokaz pribavljen u inozemstvu smatra zakonitim dokazom u domaćem kaznenom postupku. Članak nudi odgovor na uvodna pitanja s obzirom na važeće instrumente pravosudne i policijske suradnje, s posebnim naglaskom na obavijesnim razgovorima s građanima koji se nalaze u inozemstvu, budući da navedena izvidna radnja predstavlja poseban izazov za praktičare. Zaključno, u članku se upozorava na postojanje pravnih praznina čije prevladavanje zahtijeva ili veću harmonizaciju kaznenog procesnog prava na razini EU-a ili izradu novog „instrumenta“ pravosudne, odnosno policijske suradnje.

Ključne riječi: izvidi, europski istražni nalog, informacija, transnacionalni kriminal, međunarodna suradnja, zakonitost dokaza

---

* Marijo Rošić, dipl. iur, mag. crim., voditelj Ureda časnika za vezu Republike Hrvatske pri Europolu, mrosic@pravos.hr; ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-7420-1376>

** Mr. sc. Danka Hržina, zamjenica u Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu, upućena na rad u Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Danka.Hrzina@dorh.hr; ORCID iD: <https://orcid.org/000900073295-676X>

1. UVOD

U predistražnoj fazi postupka nadležno pravosudno tijelo može zatražiti od druge države članice Europske unije (dalje: EU) ili treće države provođenje izvida na njezinu teritoriju u cilju pribavljanja relevantnih informacija kako bi se stekli uvjeti za formalno započinjanje kaznenog postupka. Kazneno procesno pravo većine država članica EU-a ne prepoznaje jasnu distinkciju faze izvida i istrage kaznenog postupka. Na taj način u predmetima s međunarodnim elementnom ostaje nejasno kada se i pod kojim uvjetima prikupljaju informacije i provode izvidi u inozemstvu u okviru međunarodne policijske suradnje, odnosno kada se i pod kojim uvjetima oni provode u okviru međunarodne pravosudne suradnje.

Drugo poglavlje članka obrađuje pojam izvida u kontekstu pitanja zakonitosti dokaza, posebno zakonitosti dokaza pribavljenih u inozemstvu, analizira se dokazna vrijednost informacija prikupljenih kroz izvide u domaćem postupku te se kao uvod u pojašnjenje izvida u međunarodnom kontekstu daje i komparativni prikaz provedbe izvida.

Treće poglavlje analizira provedbu izvida u međunarodnom okruženju posebno se osvrćući na provedbu izvida i prikupljanje informacija u međunarodnoj policijskoj suradnji kroz instrument europskog istražnog naloga¹ (dalje: EIN) u međunarodnoj pravosudnoj suradnji.

Četvrto poglavlje bavi se spontanom razmjenom informacija kao alatom za razmjenu rezultata provedenih izvida s drugim državama, koji je od posebnog značaja u predmetima tzv. paralelnih kriminalističkih istraživanja. Ovo poglavlje ujedno se bavi normativnim aktivnostima na razini EU-a i važećim zakonskim rješenjima, s naglaskom na pitanju upotrebe razmijenjenih informacija kao dokaza u kaznenom postupku.

U zaključku su sažeto iznesena završna promišljanja i predviđanja u kojem će se smjeru razvijati policijska i pravosudna suradnja na razini EU-a u kontekstu provedbe izvida radi prikupljanja informacija koje će biti razmijenjene na zakonit način i poslužiti kao dokaz u kaznenom postupku.

2. IZVIDI

U ovom dijelu rada nastojat će se definirati pojam izvida te prikazati kompleksnost pitanja dokazne snage rezultata provedenih izvida u domaćim postupcima, kao i komparativna zakonska rješenja. Uvodno će biti prikazane

---

¹ Direktiva 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima (SL L 130, 1. 5. 2014.).

značajne razlike između država članica u pogledu pravila o zakonitosti dokaza budući da se ona odražavaju i na pitanje korištenja rezultata izvida provedenih u inozemstvu, izdavanja EIN-a u svrhu provođenja izvida te pitanje davanja pravosudnog odobrenja za korištenje podataka razmijenjenih međunarodnom policijskom suradnjom kao dokaza.

2.1. Zakonitosti dokaza pribavljenih u inozemstvu

Komparativne su studije pokazale kako se nacionalna procesna pravila koja normiraju pribavljanje i upotrebu dokaza znatno razlikuju između država članica EU-a, pri čemu ta razlika nije ograničena samo na podjele između država pravnog kruga *common law* i država pravnog kruga *civil law*. Možemo reći kako pitanju zakonitosti dokaza države članice pristupaju na dva načina:²

1. Određeni pravni sustavi daju sucu diskrecijsku ovlast odlučivanja o zakonitosti nezakonito pribavljenih dokaza. Drugim riječima, nezakonitost dokaza nije predviđena kao automatska procesna sankcija za prijašnju povredu. Dakle, sudac nije obvezan izdvojiti određeni dokaz, već tu odluku donosi procjenjujući okolnosti konkretnog slučaja (primjerice je li se određeni dokaz mogao pribaviti na drugi način, pravičnost postupka u cjelini, težinu kaznenog djela).
2. Određeni pravni sustavi predviđaju nezakonitost dokaza kao posljedicu kršenja procesnih pravila.

Navedena razlike očituju se i u činjenici da je u jednim državama članicama EU-a zabranjeno sudsku odluku temeljiti na nezakonito pribavljenom dokazu (npr. SR Njemačka, Republika Poljska³), dok drugim državama članicama EU-a takav dokaz mora biti fizički izdvojen iz spisa predmeta (npr. Talijanska Republika). Stoga neki autori govore o postojanju dva sustava: „kontroliranog sustava“, koji strogo propisuje dokaze koji će se kao zakoniti koristiti na raspravi, i „sustava slobodnih dokaza“, koji daje sucu ovlast odlučivanja o zakonitosti dokaza.⁴

---

² Ligeti, K.; Garamvölgyi, B.; Ondrejová, A.; von Galen, M., *Admissibility of Evidence in Criminal Proceedings in the EU*, EUCRIM, The European Criminal Law Associations' Forum, br. 3, 2020, str. 203–204.

³ U praksi u Poljskoj izjave neformalno ispitanih osoba prije negoli su te osobe stekle svojstvo osumnjičenika ne mogu se koristiti kao dokaz, ali ostaju u spisu predmeta te mogu biti potvrđene ispitivanjem kao svjedoka policijskih službenika koji su proveli obavijesni razgovor. Više o ovoj praksi u: *Unlawful evidence in Europe's courts: principles, practice and remedies*, Fair Trials, October 2021, str. 40–41. <https://www.fairtrials.org/articles/publications/unlawful-evidence-in-europes-courts/> (26. listopada 2023.).

⁴ *Ibid.*

Osim ovih općenitih razlika i sama dokazna pravila znatno se razlikuju između država članica. Primjerice u SR Njemačkoj ispitivanje svjedoka na raspravi ne može se zamijeniti čitanjem zapisnika sastavljenog tijekom istrage (uz određene iznimke), dok je u Kraljevini Nizozemskoj Vrhovni sud zauzeo stav kako se pisana izjava pribavljena tijekom istrage može koristiti kao dokaz na raspravi. Nadalje, pravilo plodova otrovne voćke različito se primjenjuje u državama članicama – dok navedeno pravilo dosljedno primjenjuju Francuska Republika, Talijanska Republika i Kraljevina Španjolska, druge države, poput SR Njemačke i Ujedinjenog Kraljevstva, izdvajaju kao nezakonite dokaze samo one dokaze koji su pribavljeni značajnim kršenjem bitnih prava i samo u onim slučajevima u kojima izdvajanje dokaza ne bi značajno dovelo u pitanju javni interes da se kazni počinitelj teških kaznenih djela.

S obzirom na navedene značajne razlike između država članica, kako bi se osigurala zakonitost dokaza pribavljenih u inozemstvu, na razini EU-a pravni akti koji reguliraju pravosudnu suradnju, poput čl. 9. st. 2. Direktive o EIN-u, postupno su napustili načelo *locus regit actum* te su kao pravilo uveli načelo *forum regit actum*, prema kojem bi država izvršenja trebala pribaviti dokaz sukladno procesnim pravilima države izdavanja. Međutim, takvim pravnim okvirom nije riješeno pitanje zakonitosti dokaza pribavljenih u inozemstvu budući da u praksi tijela izdavanja često ne preciziraju pravila po kojima bi se trebao izvesti dokaz, odnosno tijela izvršenja odbijaju postupiti sukladno navedenim pravilima tvrdeći da su ona protivna temeljnim načelima pravnog poretka njihove države.

Europsko vijeće, svjesno potrebe propisivanja pravila o zakonitosti dokaza pribavljenih u inozemstvu, još u listopadu 1999. godine usvaja program Tampere, koji u toč. 36. predviđa da bi dokazi koje su zakonito pribavila tijela jedne države članice trebali biti zakoniti pred sudovima druge države članice, uz uzimanje u obzir njezinih standarda. Odredba čl. 82. st. 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: UFEU) ide još dalje, štoviše, ona propisuje: „u mjeri u kojoj je nužno olakšati uzajamno priznavanje presuda i sudskih odluka te policijsku i pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima u predmetima transnacionalnog kriminala, Europski parlament i Vijeće mogu, direktivama usvojenim u redovitom zakonodavnom postupku, propisati minimalna pravila koja će, uzimajući u obzir razlike u pravnim sustavima država članica, propisati uzajamnu zakonitost dokaza između država članica“.

Prvi koraci u svrhu donošenja direktive o uzajamnom prihvaćanju dokaza kao zakonitih učinjeni su 5. svibnja 2023.,⁵ kada je Institut europskog prava

---

⁵ Bachmaier, L., *Mutual Admissibility of Evidence and Electronic Evidence in the EU: A New Try for European Minimum Rules in Criminal Proceedings?*, <https://eucrim.eu/articles/mutual-admissibility-of-evidence-and-electronic-evidence-in-the-eu/> (20. studenoga 2023. godine).

(dalje: ELI) usvojio Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o uzajamnom prihvaćanju dokaza kao zakonitih i elektroničkim dokazima u kaznenom postupku kao temelj buduće Direktive (dalje: Prijedlog). Prijedlog ne propisuje pravila o načinu pribavljanja dokaza (osim određenih pravila o elektroničkim dokazima), već nastoji postići ravnotežu između slobodne cirkulacije dokaza i učinkovitog progona prekograničnog kriminala te jačanja poštivanja prava okrivljenika. Ovaj prijedlog kao temeljno načelo prilikom pribavljanja dokaza putem EIN-a predviđa postupanje u skladu s pravilom *lex regit actum* (čl. 4. Prijedloga), pri čemu su tijela izvršenja i sud države izdavanja obvezni provjeravati poštivanje navedenih pravila. Jedina situacija u kojoj država izdavanja može izdvojiti kao nezakonit dokaz koji je pribavljen kao zakonit u državi izvršenja jest kada je tako pribavljen dokaz prema dokaznim pravila države izvršenja protivan njezinim temeljnim ustavnim načelima.

2.2. Izvidi u Republici Hrvatskoj: pojam i dokazna snaga

Izvidi su neformalne radnje, koje treba razlikovati od predistražne i istražne faze kao strogo formalnih faza kaznenog postupka.⁶ Izvidne se radnje razlikuju od strogo formalnih, dokaznih radnji jer se u pravilu radi o neformalnim radnjama koje se poduzimaju radi rasvjetljivanja činjenica u ranoj fazi postupka, a uključuju prikupljanje različitih obavijesti korisnih za uspješno vođenje kaznenog postupka.

Prema tradicionalnom shvaćanju policijsku djelatnost otkrivanja kaznenih djela i počinitelja ne treba pravno regulirati, a osobito joj ne treba nametati procesne forme i jamstva jer bi takvo pravno normiranje ugrozilo učinkovitost kriminalističke djelatnosti policije.⁷ Izvide valja razlikovati od istrage.⁸ Izvidi se bave prikupljanjem elemenata kažnjivog ponašanja, a istraga služi prikupljanju dokaza.⁹

Izvidne radnje neodvojivo su povezane s provedbom kriminalističkog istraživanja iz čl. 2. st. 1. t. 7. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima¹⁰ (dalje:

---

⁶ Pajčić, M., *Istraga prema Noveli Zakona o kaznenom postupku*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 20, br. 2, 2013, str. 633–645.

⁷ Ljubanović, V., *Kazneno procesno pravo – izabrana poglavlja*, Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2002, str. 240.

⁸ Smailov, O.; Abdeldinkov, S., *Institute of Expedited Pre-Trial Investigation: National and International Experience*, Journal of Advanced Research in Law and Economics, vol. 10, br. 6, 2020, str. 1623–1625.

⁹ Više o razlikovanju pojmova *Inquiry*, *Preliminary inquiry* i *Investigation* vidi u: Singh, J., *Preliminary Inquiry: A Key to Process any Trial*, Indian Journal and Legal Research, vol. 5, br. 1, str. 1–2.

¹⁰ Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (Narodne novine, br. 76/09, 92/14, 70/19).

ZOPOV), kojemu je cilj, *inter alia*, otkrivanje i osiguranje tragova i predmeta koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica i prikupljanje obavijesti koje mogu biti od koristi za uspješno vođenje kaznenog ili prekršajnog postupka.

Što se tiče pitanja dokazne snage rezultata provedenih izvida za suvremeno pravo, ključno je tumačenje dokazne upotrebljivosti izvidnih radnji nakon zakonodavnih izmjena Zakona o kaznenom postupku iz 1967. godine, kada su radnje policije premještene iz formalnog kaznenog postupka u predistražni dio, što su neka stajališta protumačila kao onemogućivanje dokazne uporabe općih izvida.¹¹

Prema čl. 86. st. 3. Zakona o kaznenom postupku (dalje: ZKP)¹² bilješke i zapisnici o pribavljenim obavijestima od građana izdvojiti će se iz spisa predmeta.

Suvremena teorijska stajališta bez iznimke odbijaju mogućnost dokazivanja činjenica općim izvidnim radnjama. To se stajalište temelji na neformalnosti izvidnih radnji, odnosno ulozi izvida. Dok Krapac smatra da se izvidima činjenice prikupljaju izvan propisanog načina pribavljanja, što je najznačajnije u odnosu na obavijesti građana,¹³ Pavišić razliku između izvidnih i istražnih radnji pronalazi i u njihovim različitim ulogama u postupku te smatra kako su izvidi namijenjeni otkrivanju, a istražne radnje dokazivanju.¹⁴ Drugi su autori¹⁵ stajališta kako općim izvidima treba oduzeti dokaznu vrijednost budući da je riječ o „rezultatima neformalne djelatnosti“, odnosno o radnjama koje nemaju značajke procesne radnje. Pritom teorija razlikuje nekoliko koncepata formalnih i neformalnih izvidnih radnji koje provodi policija.¹⁶

Kada se govori o općim izvidnim radnjama, prema korištenom obliku spoznaje potrebno je razlikovati opće izvidne radnje, kojima se prikupljaju činjenice od građana, i one radnje koje obuhvaćaju raznovrsne oblike osobnog zapažanja ili istraživanja službenika redarstvene vlasti, poput pregleda prijevoznih sredstava, osoba, prtljage, pregleda određenih objekata, traženja podataka kroz uvid u poslovne isprave i dr.

---

¹¹ Karas, Ž., *Dokazni položaj općih izvidnih radnji redarstvenih vlasti*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 13, br. 1, 2006, str. 62.

¹² Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11 – službeni pročišćeni tekst, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 80/22).

¹³ Krapac, D., *Kazneno procesno pravo: Institucije*, Narodne novine, 2003, str. 338–339.

¹⁴ „Ključna je razlika između izvida i istražne radnje što se prvim otkriva, a drugom dokazuje.“ Pavišić, B., *Komentar Zakona o kaznenom postupku*, Žagar, Rijeka, 2003, str. 236.

¹⁵ Ljubanović, V., *Kazneno procesno pravo – izabrana poglavlja*, Pravni fakultet, Osijek, 2002, str. 13.

¹⁶ Novokmet, A., *The Europeanisation of the Criminal Proceedings in the Republic of Croatia through the Implementation of the Directive 2013/48/EU*, European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, Koninklijke Brill NV, vol. 27, br. 2, Leiden, 2019, str. 99–102.

U odnosu na stav sudske prakse o prihvatljivosti općih izvidnih radnji radnje praćenja ili promatranja prihvaćene su s obrazloženjem da ih ne treba izdvajati jer ne sadrže obavijest građana, već su zakonito provedene, primjerice da „ne proizlazi da je do informacije o konkretnom kaznenom djelu i počinitelju došao baš u razgovoru s građanima“, odnosno da su „djelatnici policije dali iskaze o neposrednim saznanjima nastalim na temelju osobnog opažanja“.¹⁷ Nadalje, za podatke koji su prikupljeni postupanjem u okviru općih izvida i potom ubilježeni u informacijski sustav ne postoji obveza izdvajanja jer zakon izričito ne predviđa izdvajanje navedenih podataka budući da se ne radi o dokazima na kojima se može temeljiti odluka.¹⁸

Zaključno, u nastavku ćemo kratko citirati recentne sudske odluke u kojima se odlučivalo o zakonitosti različitih izvidnih radnji ovisno o korištenom obliku spoznaje kako bi se prikazala uloga i dokazna vrijednost izvida u kaznenom postupku u Republici Hrvatskoj.

U predmetu br. I Kž-Us 6/2021-4 Vrhovni sud Republike Hrvatske razmatrao je treba li iz predmeta spisa kao nezakonit dokaz izdvojiti 68. analitičku obradu brojeva mobitela i IMEI brojeva koju je policija provela sukladno čl. 80. st. 4. ZOPOV-a a na temelju koje je sudac istrage izdao nalog sukladno čl. 332. ZKP-a. Sud je utvrdio kako je u konkretnom predmetu analitička obrada brojeva mobitela provedena u skladu sa ZOPOV-om te je konstatirao kako provedene radnje predstavljaju policijske izvide čiji rezultati imaju neformalni karakter i ne mogu predstavljati dokaze u kaznenom postupku, ali tako pribavljeni podaci s obzirom na svoju spoznajnu vrijednost mogu predstavljati valjanu osnovu za izdavanje zakonitog naloga suca istrage.

U presudi br. III Kr 42/2020-4 Vrhovni sud Republike Hrvatske, odlučujući o zakonitosti dokaza, konstatirao je kako podaci koje je policija pribavila provjerom uspostavljanja elektroničke komunikacije pozivom na ovlast iz čl. 68. ZOPOV-a nisu dokaz u kaznenom postupku, već čine materijal koristan za vođenje postupka, odnosno saznanje o postojanju dokaza koje treba zakonitim putem (nalogom suca istrage) prikupiti.

U rješenju br. I Kž 437/15-4 Vrhovni sud Republike Hrvatske konstatira kako je policija pravilno postupila kada je na temelju odredbe čl. 208. st. 1. ZKP/08 s okrivljenikom kao građaninom obavila obavijesni razgovor, koji uključuje i pokazivanje mjesta gdje je odbacio stvari povezane s izvršenjem kaznenog djela, a koje je od njega policija oduzela uz potvrde o privremenom oduzimanju predmeta. Prema mišljenju suda obavijesni razgovori kao jedna od izvidnih radnji ne predstavljaju formalne dokaze, pa i ne ulaze u kategoriju

---

¹⁷ Karas, Ž., *Ujednačenost sudskih odluka o izdvajanju općih policijskih izvida*, Policija i sigurnost, god. 17, br. 1–2, 2008, str. 7.

¹⁸ *Ibid.*

dokaza koje treba razmatrati u kontekstu odredbe čl. 10. i čl. 86. st. 1. ZKP-a. Izdvajanje iz spisa predmeta obavijesti koje su u skladu s odredbom čl. 208. st. 1. ZKP-a dali građani uređeno je st. 3. čl. 86. ZKP-a, dakle ove obavijesti nisu svrstane pod dokaze iz st. 1. toga članka, koje je sud dužan izdvojiti kao nezakonite. Takve obavijesti, kako je već navedeno, ne predstavljaju formalni dokaz, pa ih je stoga potrebno izdvojiti iz spisa, a da se pri tom njihova zakonitost ne ocjenjuje.

2.3. Izvidi u komparativnom zakonodavstvu

U ranim stadijima postupka, kada se još sa sigurnošću ne zna je li počinjeno kazneno djelo i tko je počinitelj tog djela, postupanje nadležnih državnih tijela izvršavanja zakona nije precizno regulirano kako bi im se omogućilo učinkovito rasvjetljavanje spornih činjenica.

Kada govorimo o normiranju izvida kao neformalnih radnji koje poduzima policija u ranoj fazi postupka, u većini država članica EU-a izvidi nisu regulirani u okviru ZKP-a.

ZKP SR Njemačke (StPO)¹⁹ govori samo o istrazi (*Ermittlungsverfahren*) kao jedinoj fazi prethodnog postupka gdje se posebno ne određuju tzv. neformalne radnje i gdje se ne prave formalne razlike u postupanju policije i državnog odvjetnika, nego je sve sažeto u jednu fazu postupka, kojoj je cilj utvrditi je li kazneno djelo počinjeno i tko je počinitelj.²⁰ Istraga počinje od prvoga saznanja policije ili državnog odvjetnika da je počinjeno kazneno djelo (*Anfangsverdacht*), nema posebnog „predistražnog“ postupka, kojim bi se utvrđivalo je li kazneno djelo počinjeno.²¹

ZKP Republike Austrije (StPO) također ne razlikuje prethodni, neformalni stadij. Državni odvjetnik ne donosi posebnu odluku o otvaranju istrage nego se otvara jedinstven stadij postupka onoga trenutka kada se poduzimaju mjere s ciljem utvrđivanja postojanja kaznenog djela i otkrivanja počinitelja.²²

Prema čl. 132.a ZKP-a Kraljevine Nizozemske²³ istraga znači istraživanje kaznenog djela koje vodi državni odvjetnik radi donošenja odluke o daljnjem postupanju u kaznenom postupku. Nema definicije predistražnog postupka niti

---

¹⁹ Bundesministerium der Justiz, <https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/> (17. studenoga 2023.).

²⁰ Kühne, H. H., *Strafprozessrecht, Eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Strafverfahrensrechts*, C. F. Müller Verlag, Heidelberg, 2010, str. 204–205.

²¹ Schumann, S., *Germany*, u: Schumann, S.; Bruckmüller, K.; Soyer, R. (ur.), *Pre-trial Emergency Defence*, Intersentia, Wien, str. 80.

²² Bertel, C.; Venier, A., *Einführung in die neue Strafprozessordnung*, Springer-Verlag, Wien, 2006, str. 6.

²³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2023-10-01> (15. studenoga 2023.).

državni odvjetnik donosi posebnu odluku o otvaranju istrage. Ono što postoji jesu tzv. istraživački izvidi (*Kennisgeving aan betrokkene*), kojima državni odvjetnik nalaže policiji provedbu izvida kod sumnje u počinjenje kaznenih djela koja predstavljaju ozbiljno narušavanje pravnog poretka. I ova se podjela smatra umjetnom jer podaci prikupljeni ovom vrstom izvida postaju dijelom podataka prikupljenih u istrazi.²⁴

Prema čl. 75. ZKP-a Francuske Republike preliminarne izvide provodi pravosudna policija pod nadzorom javnog tužitelja. Preliminarni izvidi omogućuju osiguranje dokaza o djelu i utvrđivanje identiteta počinitelja, a uključuju različite radnje (pregled doma, vozila ili radnog mjesta, traženje materijalnih dokaza kaznenog djela).²⁵

Odredba članaka 148., 148.a, 148.b, 149. i 149.a ZKP-a Republike Slovenije (Službeni list, br. 176/21, 96/22, odluke Ustavnog suda Republike Slovenije br. 2/23, 89/23) propisuju postupanje policije u cilju pronalaska počinitelja kaznenog djela, sprječavanja njegova bijega, kao i osiguranja tragova kaznenog djela te prikupljanja obavijesti. Te radnje sadržajno odgovaraju izvidima iako se tako izričito ne nazivaju.

S obzirom na mogućnost korištenja rezultata neformalnih radnji koje je provela policija u ranoj fazi postupka kao dokaza kada se neka pravno relevantna činjenica ne može utvrditi provođenjem formalnih (dokaznih) radnji, može se reći kako u državama europskog kontinentalnog pravnog kruga postoje tri modela:²⁶

1. izričito je zabranjeno na raspravi koristiti neformalne policijske bilješke o ispitivanju građana kao dokaze (npr. Talijanska Republika, djelomično Kraljevina Danska)
2. načelno je zabranjeno, ali se iznimno dopušta, npr. ako se stranke s tim suglase (SR Njemačka), ili ako je osoba koju je potrebno ispitati nedostupna, ili kada je svjedoka koji iskazuje pred sudom potrebno „uhvatiti u laži“ predočavanjem policijske bilješke
3. općenito se dopušta da se neformalne bilješke o ispitivanju građana koriste kao dokazi pred sudom bez ograničenja (Francuska Republika) ili ako se pojavljuju kao jedino dokazno sredstvo (Kraljevina Nizozemska).

---

²⁴ Ballin, H.; Marianne F. H., *Anticipative Criminal Investigation Theory and Counterterrorism Practice in the Netherlands and the United States*, TMC Asser Press, Hague, Netherlands, 2012, str. 86.

²⁵ La procédure pénale, <https://www.justice.gouv.fr/justice-france/justice-penale/procedure-penale> (26. studenoga 2023.).

²⁶ Krapac, D., *Prva knjiga : Institucije*, V. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2012, str. 440. Usp. Meyer, J., Unter welchen Bedingungen können Äusserungen gegenüber polizeiorganen als Beweismittel in der Hauptverhandlungen verwendet und im Urteil verwertet werden?, u: *Strafprozessesreform: Konzepte und Orientierung zum neuen Vorverfahren*, Schriftenreihe des österreichischen Bundesministerium für Justiz, vol. 54, 1991, str. 194–201.

2.4. Obavijesni razgovori s osumnjičenikom u domaćem i komparativnom zakonodavstvu

Nakon novele ZKP-a 2017. godine policija u Republici Hrvatskoj više ne smije ispitivati okrivljenika neformalno, obavljanjem obavijesnog razgovora, nego samo u skladu s jasno propisanim pravilima, u sklopu formalnog postupka.²⁷

Takav pristup zakonodavca određen je Europskom direktivom o pravu na pristup branitelju²⁸ te konceptom definicije osumnjičenika kroz niz presuda Europskog suda za ljudska prava (dalje: ESLJP), od kojih je najznačajnija presuda u predmetu *Salduz protiv Turske*.²⁹ U njoj se utvrđuje kako osumnjičeniku pravo na branitelja mora biti osigurano već prilikom prvog ispitivanja u svojstvu osumnjičenika, osim ukoliko ne postoje iznimke zbog kojih bi to pravo moglo biti uskraćeno, a one su predmet propitivanja u svakom konkretnom slučaju. Ovoj presudi prethodila je presuda *Deweer protiv Belgije*, kojom je definiran pojam „osumnjičenja“ (*charge*) kao službeno priopćenje osumnjičeniku o sumnji u počinjenje kaznenoga djela od strane nadležnog tijela neovisno o tome je li i formalno podignuta optužnica za to djelo.³⁰ Primjenom presude *Salduz* ESLJP je osudio Hrvatsku i u predmetima *Mađer* i *Šebalj*.³¹

Europska direktiva o pravu na pristup branitelju propisuje kako policijsko ispitivanje „ne uključuje preliminarno ispitivanje policije čija je svrha identificiranje dotične osobe, provjera posjedovanja oružja ili druga slična sigurnosna pitanja, utvrđivanje potrebe za pokretanjem istrage, primjerice tijekom prometne kontrole ili tijekom redovitih nasumičnih provjera ako osumnjičenik ili optužena osoba još nije identificirana“. U svim drugim situacijama osoba ne smije biti u prilici za samooptuživanje. Pravo na branitelja mora se zajamčiti pri svakom ispitivanju tijela kaznenog progona, uključujući i policiju.³²

---

²⁷ Ivičević Karas, E., Valković, L., *Pravo na branitelja u policiji – pravna i stvarna ograničenja*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, vol. 24, br. 2, 2017, str. 413–418.

²⁸ Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhiđenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima, Sl. list EU L 294, 6. 11. 2013.

²⁹ Presuda *Salduz protiv Turske*, br. 36391/02, 27. studenoga 2008. godine.

³⁰ Novokmet, A.; Vinković, Z., *Police Interrogation of the Suspect in Croatia after the Implementation of the Directive 2013/48/EU – State of Play and Open Questions*, EU and Comparative Law Issues and Challenges Series (ECLIC), vol. 2, 2018, str. 418, 421–423 i 429.

³¹ ESLJP, *Mađer protiv Hrvatske*, br. 56185/07, 21. lipnja 2011., i ESLJP, *Šebalj protiv Hrvatske*, 4429/09, 28. lipnja. 2011. Opširnije v. Krapac, D.; Đurđević, Z.; Ivičević Karas, E.; Bonačić, M.; Burić, Z., *Presude Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u kaznenim predmetima*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2013, str. 135–142.

³² Ivičević Karas, E. i Valković, L., *Pravo na branitelja u policiji – pravna i stvarna ograničenja*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, vol. 24, br. 2, Zagreb, 2017, str. 419.

Obavljanje obavijesnih razgovora s građanima i osumnjičenicom u Republici Sloveniji propisano je odredbom čl. 148. ZKP-a Republike Slovenije,³³ a odredbom čl. 148.a ZKP-a Republike Slovenije propisano je policijsko ispitivanje osumnjičenika u prisutnosti branitelja koje se može koristiti kao dokaz u kaznenom postupku.³⁴ Policija ne smije ispitivati osobe kao okrivljenike, svjedoke ili vještake, osim osumnjičenika u slučaju iz čl. 148.a toga zakona. Ukoliko prilikom prikupljanja obavijesti policija utvrdi da postoje osnovi sumnje da je određena osoba počinila kazneno djelo ili da je sudjelovala u njegovu počinjenju (osumnjičenik), prije početka prikupljanja obavijesti o tome će obavijestiti tu osobu i upoznati je s njezinim pravima. Možemo reći kako je slovensko zakonsko rješenje slično rješenju koje je predviđala odredba čl. 174. ZKP-a Republike Hrvatske.³⁵

Obavljanje obavijesnih razgovora s građanima u Republici Austriji propisano je člancima 151. i 152. austrijskog Zakona o kaznenom postupku,³⁶ iz kojih u bitnom proizlazi kako policija može provoditi obavijesne razgovore samo s građanima, ali ne i s osumnjičenicom.³⁷ Izvidi služe za provedbu kriminalističkih istraživanja i pripremu dokaza, zakon izričito navodi kako se izvidi ne smiju koristiti radi ispitivanja osumnjičenika i svjedoka.³⁸

Obavljanje obavijesnih neformalnih razgovora s građanima (potencijalnim svjedocima/osumnjičenicima) u Saveznoj Republici Njemačkoj propisano je općim odredbama njemačkog Zakona o kaznenom postupku u čl. 161. st. 1. Obavijesni razgovori mogu se voditi samo s građanima, dok osumnjičenika policija može ispitivati isključivo formalno.³⁹ Pisani zapisnik o ispitivanju osumnjičenika u pravilu se ne čita kao isprava na raspravi, osim radi izdvajanja iz spisa predmeta, odnosno ako je potrebno razjasniti nedosljednosti. U tom

---

Usporedno vidi i Ivičević Karas, E., Burić, Z., Bonačić, M., *Prava obrane u različitim stadijima hrvatskog kaznenog postupka: rezultati istraživanja prakse*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, vol. 23, br. 2, 2016, str. 512–515.

³³ Odredba čl. 148. Zakona o kaznenom postupku Republike Slovenije (Službeni list, br. 176/21, 96/22, odluke Ustavnog suda Republike Slovenije br. 2/23, 89/23).

³⁴ Odredba čl. 148.a slovenskog ZKP-a (Službeni list, br. 176/21, 96/22, odluke Ustavnog suda Republike Slovenije br. 2/23, 89/23).

³⁵ Odredba čl. 177. st. 4. i 5. (Narodne novine, br. 110/97, 27/98 – ispr., 58/99, 112/99, 58/02, 143/02 – ispr., 115/06, 152/2008, 76/2009, 80/2011, 143/2012).

³⁶ Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Strafprozeßordnung 1975, Fassung vom 18. 11. 2023, <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326> (17. studenoga 2023.).

³⁷ Bruckmüller, K., *Austria*, u: Schumann, S.; Bruckmüller, K.; Soyer, R. (ur.), *Pretrial Emergency Defence*, Intersentia, 2012, str. 39.

³⁸ Kert, R.; Lehner, A., *Austria*, u: Ligeti, K. (ur.), *Toward a prosecutor for the European Union*, Hart Publishing, 2013, str. 20.

³⁹ Schumann, S., *Germany*, u: Schumann, S.; Bruckmüller, K.; Soyer, R. (ur.), *Pre-trial Emergency Defence*, Intersentia, 2012, str. 388.

slučaju prilikom donošenja presude koristi se samo taj iskaz. Zakon predviđa i mogućnost da se policijski službenik o sadržaju danog iskaza ispita u svojstvu svjedoka po čuvenju.⁴⁰

U Francuskoj Republici osumnjičenik tijekom ispitivanja ima pravo na branitelja, pravo na uskratu iskaza, kao i pravo na audio- i videosnimanje samog ispitivanja.⁴¹ Ta je radnja propisana čl. 61-1 ZKP-a Francuske Republike. Obavljanje obavijesnih razgovora s građanima propisano je odredbom čl. 62. ZKP-a. Ukoliko se prilikom saslušanja osobe pokaže da postoje opravdani razlozi za sumnju da je počinila ili pokušala počiniti kazneno djelo, ta se osoba mora ispitati sukladno čl. 61-1 ZKP-a Francuske Republike, odnosno upoznati s pravima kao osumnjičenika.

3. PROVOĐENJE IZVIDA U MEĐUNARODNOM KONTEKSTU

EU je, nastojeći stvoriti odgovarajući normativni okvir za učinkovit transnacionalni kazneni progon, fragmentarno regulirao suradnju nadležnih tijela država članica u različitim stadijima postupka. Pritom je potrebno imati u vidu velike razlike u procesnim zakonodavstvima država članica, posebice u pogledu uloge suda i državnog odvjetništva tijekom istrage, kao i uloge policije i dokazne snage radnji koje je provela policija.

Normativna djelatnost zakonodavca EU-a odvija se na dva kolosijeka. S jedne strane implementacijom Direktive 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima (dalje: Direktiva o EIN-u) harmonizirano je zakonodavstvo država članica EU-a u području pravosudne suradnje, a s druge strane Direktiva (EU) 2023/977 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. godine o razmjerni informacija između tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2006/960/PUP (dalje: Policijska direktiva EU-a) usklađuje zakonodavstvo EU-a u području policijske razmjene podataka.

U ovom dijelu rada obradit će se normativna rješenja na razini EU-a u području policijske suradnje, kao i „alati“ koje nam nudi Direktiva o EIN-u, točnije mogu li nam oni poslužiti u svrhu provođenja izvida na području drugih država članica EU-a, i ako mogu, kako.

---

⁴⁰ Ivičević Karas, E., *Pomicanje granica prava na branitelja pod utjecajem europskog kaznenog prava*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 22, br. 2, 2015, str. 372.

⁴¹ Code de Procédure Pénal, https://legislationline.org/sites/default/files/documents/6e/France_CPC_am022020_fr.pdf (17. studenoga 2023.).

3.1. Izvidi u kontekstu međunarodne policijske suradnje

U predmetima s međunarodnim elementnom nadležna tijela za izvršavanje zakonodavstva⁴² znatno prije formalnog početka kaznenog postupka moraju poduzeti potrebne radnje u svrhu provođenja izvida u inozemstvu. Rezultati izvida mogu poslužiti kao inicijalna informacija⁴³ za pokretanje novoga kriminalističkog istraživanja, kao materijalni supstrat za pokretanje formalnog kaznenog postupka te kao osnova za definiranje dokaznih radnji koje će biti potrebno provesti u okviru kaznenog postupka.

U ovom dijelu rada obradit će se izvidi s aspekta policije kao jednog od tijela izvršavanja zakona. Pritom je potrebno razlikovati tri situacije: predmete u kojima domaća policija zahtijeva provođenje izvida od policije drugih država, predmete u kojima domaća policija provodi izvide na zahtjev policije drugih država te razmjenu rezultata već provedenih izvida u domaćem postupku s policijom druge države, na zahtjev ili bez zahtjeva, dragovoljno (spontana razmjena informacija).

Razmjena informacija putem međunarodne policijske suradnje uvelike je određena odredbama unutarnjeg zakonodavstva koje uređuje ovlasti policije, državnog odvjetnika i sudova, kao i odredbama koje uređuju međunarodnu policijsku razmjenu podataka. Odredbe unutarnjeg zakonodavstva država članica EU-a koje normiraju međunarodnu policijsku razmjenu podataka determinirane su zakonodavnim aktivnostima na razini EU-a. Na te procese u znatnoj mjeri utječu vanjske okolnosti, poput terorističkih napada, migracijske krize i Brexita, koji su se odrazili na potrebu uspostave sustava interoperabilnosti i znatnog jačanja policijske i pravosudne suradnje.⁴⁴

---

⁴² Ovaj izraz (engl. *Law Enforcement*) treba tumačiti u skladu sa čl. 2. st. 1. Direktive (EU) 2023/977 kao svako policijsko, carinsko ili drugo tijelo država članica koje je na temelju nacionalnog prava nadležno za provođenje ovlasti i poduzimanje mjera prisile u svrhu sprječavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela, ali isključuje agencije ili službe zadužene poglavito za pitanja nacionalne sigurnosti.

⁴³ *Ibid.*, čl. 2. st. 4.: Informacija znači svaki sadržaj koji se odnosi na jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba, činjenice ili okolnosti relevantne za nadležna tijela za izvršavanje zakonodavstva u svrhu provedbe njihovih zadaća, sprječavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela na temelju nacionalnog prava, uključujući i kriminalističko-obavještajne podatke.

⁴⁴ Fijnaut, C., *A peaceful Revolution: The Development of Police and Judicial Cooperation in the European Union*, Cambridge, UK, Antwerp and Chicago, Intersentia, 2019, str. 583–670.

3.1.1. Izvidi u okviru međunarodne policijske suradnje – pravna osnova

Izvidima se ponekad zahvaća u prava i slobode pojedinca, zbog čega je bitno da se postave jasni zakonski okviri unutar kojih će se jasno definirati granice takvih posezanja.⁴⁵ Polazna je točka provedbe izvida na nacionalnoj razini *postignuta razmjernost u odnosu na jačinu zahvata u temeljna prava građana*.⁴⁶

Upravo ta razmjernost varira među državama, znatno manje u pravnim sustavima EU-a, uz znatnija odstupanja u odnosu na pravne sustave širom svijeta. Razmjena informacija mora biti brza, primjenom zaštićenih komunikacijskih sustava, informacija mora biti točna, potpuna i ažurna. Na globalnoj razini, ukoliko se radi o razmjeni podataka s državama nečlanicama EU-a ili nečlanicama Schengenskog prostora, razmjena informacija uglavnom⁴⁷ se odvija putem Interpolova globalnog komunikacijskog sustava I24/7, odnosno na razini EU-a putem Europolove mrežne aplikacije za sigurnu razmjenu podataka (SIENA).

Kako je 195 država svijeta u članstvu Interpola,⁴⁸ mogući su slučajevi dostavljanja neujednačenih zahtjeva za provedbu izvida, koji iziskuju postupanje *ad casum*. Suradnja s tim državama u pravosudnoj domeni i razmjena informacija prikupljenih kroz izvide u najvećem je broju slučajeva uređena dugotrajnim procesom slanja zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć posredstvom središnjih tijela zaduženih za poslove pravosuđa, odnosno iznimno i u žurnim slučajevima slanjem zamolnica za pravnu pomoć u kaznenim stvarima,⁴⁹ putem nacionalnih ureda Interpola. Suradnja s nečlanicama EU-a i s nečlanicama Schengenskog prostora zasniva se na mnogostranim ugovorima u okvirima Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe, kao i na bilateralnim međunarodnim ugovorima o policijskoj suradnji. Hrvatskoj, kao rubnoj članici EU-a koja ima izravnu suradnju sa susjedima s kojima dijeli i najdulju vanjsku granicu EU-a, ti oblici suradnje od iznimnog su značaja. To se ogleda i u nizu bilateralnih međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji, sklopljenih prije pristupanja Hrvatske EU-u. Svi ti bilateralni međunarodni ugovori od posebnog su značaja jer su po pravnoj snazi iznad nacionalnog zakona.⁵⁰

---

⁴⁵ Pavišić, B., Modly, D., Veić, P., *Kriminalistika – knjiga prva*, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Golden Marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2006, str. 249.

⁴⁶ Karas, Ž., *Ujednačenost sudskih odluka o izdvajanju općih policijskih izvida*, Policija i sigurnost, vol. 17, br. 1–2, Zagreb, 2008, str. 9.

⁴⁷ Iznimka su države koje koriste Europolovu mrežnu aplikaciju za sigurnu razmjenu informacija (SIENA) u skladu sa sporazumima o suradnji s Europolom.

⁴⁸ <https://www.interpol.int/en/Who-we-are/What-is-INTERPOL> (5. listopada 2023.).

⁴⁹ Krapac, D., *Međunarodna kaznenopravna pomoć*, Narodne novine, Zagreb, 2006, str. 177–178.

⁵⁰ Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – službeni pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – službeni pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – službeni pročišćeni tekst, 76/10, 85/10 – službeni pročišćeni tekst, 5/14), čl. 133.

Hrvatska ima sklopljene međunarodne ugovore o policijskoj suradnji na snazi s Italijom,⁵¹ Slovenijom,⁵² Ukrajinom,⁵³ Grčkom,⁵⁴ Češkom,⁵⁵ Rumunjskom,⁵⁶ Indijom,⁵⁷ Latvijom,⁵⁸ Ujedinjenim Kraljevstvom,⁵⁹ Egiptom,⁶⁰ Švedskom,⁶¹ Bosnom i Hercegovinom,⁶² Austrijom,⁶³ Mađarskom,⁶⁴ Francuskom,⁶⁵ Srbijom,⁶⁶ Moldavijom,⁶⁷ Maltom,⁶⁸ Slovačkom,⁶⁹ Sjedinjenim Američkim Državama,⁷⁰ Njemačkom,⁷¹ Kazahstanom,⁷² Bugarskom,⁷³ Španjolskom,⁷⁴ Crnom Gorom,⁷⁵ Sjevernom Makedonijom,⁷⁶ Belgijom,⁷⁷ Poljskom,⁷⁸ Albanijom,⁷⁹ Turskom⁸⁰ i Izraelom.⁸¹

Ne treba smetnuti s uma kako izvide u Hrvatskoj mogu provoditi i inozemni policijski službenici u skladu s međunarodnim ugovorima ili na temelju pisanog odobrenja ministra nadležnog za unutarnje poslove u skladu s čl. 202. st. 24. ZKP-a.

---

⁵¹ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 13/1993, i drugi ugovor, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/2018.

⁵² Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/1997, i drugi ugovor, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 8/2003.

⁵³ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/2001.

⁵⁴ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 13/2009.

⁵⁵ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 11/2002.

⁵⁶ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 7/2002.

⁵⁷ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 5/2002.

⁵⁸ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 17/2003.

⁵⁹ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 11/2002.

⁶⁰ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 9/2005.

⁶¹ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/2007.

⁶² Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/2008, i drugi ugovor Narodne novine – Međunarodni ugovori 3/2012.

⁶³ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 7/2008.

⁶⁴ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 8/2009.

⁶⁵ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 7/2009.

⁶⁶ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 3/2010.

⁶⁷ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 4/2010.

⁶⁸ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/2011.

⁶⁹ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 8/2011.

⁷⁰ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 11/2011 i ispravak Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/2011.

⁷¹ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 6/2012.

⁷² Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 2/2012.

⁷³ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 6/2012.

⁷⁴ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 5/2012.

⁷⁵ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 15/2011.

⁷⁶ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 9/2013.

⁷⁷ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/2013.

⁷⁸ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 3/2015.

⁷⁹ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 8/2018.

⁸⁰ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 2/2021.

⁸¹ Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 5/2023.

Izazovi u razmjeni informacija s nečlanicama EU-a i nečlanicama Schengenskog prostora pojavljuju se kada postoji stvarna, operativna potreba za razmjenom podataka s onim državama s kojima Hrvatska nema sklopljene bilateralne sporazume i kada višestrani međunarodni instrumenti policijske (i pravosudne) suradnje nisu dovoljno učinkoviti za pravodobno pribavljanje traženih informacija.⁸²

Prilikom definiranja ovlasti za međunarodnu policijsku razmjenu informacija na razini EU-a zakonodavac je morao pomiriti stavove država i različitosti pravnih poredaka država članica EU-a u odnosu na zakonske definicije izvidnih radnji i neposrednu, operativnu provedbu izvida.⁸³ Čl. 87.-89. UFEU-a⁸⁴ predstavljaju osnovu za policijsku suradnju unutar EU-a radi sprječavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela.

Pri tome se misli samo na razmjenu informacija u slučaju počinjenja kaznenih djela, ne i prekršaja, što proizlazi iz zahtjeva Europske komisije (dalje: EK) za poništenje Direktive 2011/82 jer je ona – time što se temelji na čl. 87. st. 2. UFEUa – donesena na pogrešnom pravnom temelju. Prema stavu EK, čl. 87. može se uzeti kao pravni temelj mjera usmjerenih isključivo na sprečavanje ili otkrivanje „kaznenih djela“, ne i prekršaja.⁸⁵

Kako je ranije opisano, kao rezultat izvida najčešće se pojavljuju informacije koje osiguravaju usmjerenom prikupljanje dokaza za potrebe kaznenog postupka. Postupak prikupljanja dokaza potrebno je „konvalidirati“ kroz međunarodnu kaznenopravnu pomoć između pravosudnih tijela slanjem zamolnica za pravnu pomoć (izvan EU-a), odnosno EIN-a (u pravnim sustavima država članica EU-a).

Uz spomenutu odredbu čl. 82. st. 2. UFEU-a⁸⁶ posebno je značajna i odredba čl. 83. UFEU-a, koja na svojevrstan način ispred EU-a upozorava na „osobito teški kriminal s prekograničnim elementima“. Za njega EU u redovnom zakonodavnom postupku može utvrditi minimalna pravila u definiranju sankcija i kaznenih djela terorizma, trgovanja ljudima i seksualnog iskorištavanja

---

⁸² Primjerice od država sjeverne Afrike, iz kojih dolazi trajna ugroza od nezakonitih migracija, Hrvatska ima sklopljen bilateralni sporazum o policijskoj suradnji samo s Egiptom.

⁸³ Detaljnije o razvoju područja Pravda, sloboda i sigurnost u EU-u kroz povijest u: Duić, D., Rošić, M., *Interoperability between the Information Systems – from an idea to the realisation*, Policijska i sigurnost, vol. 31, br. 2, Zagreb, 2022, str. 120–123.

⁸⁴ Pročišćena verzija teksta dostupna na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF (6. listopada 2023.).

⁸⁵ Detaljnije opisano u Tužbi za poništenje – Direktiva 2011/82/EU, predmet C-43/12 Suda EU-a, dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=1D4AD-95831456654D1A2ECAFE5A91719?text=&docid=151775&pageIndex=0&doclang=HR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=216963> (5. listopada 2023.).

⁸⁶ Vidi *infra* poglavlje 2.1.

žena i djece, nezakonite trgovine drogom, nezakonite trgovine oružjem, pranja novca, korupcije, krivotvorenja sredstava plaćanja, računalnog kriminala i organiziranog kriminala.⁸⁷

EU nudi smjernice za efikasnu razmjenu informacija, a time i saznanja prikupljenih u provedbi izvida, u Direktivi (EU) 2023/977 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. godine o razmjeni informacija između tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2006/960/PUP (dalje: Policijska direktiva EU-a). Ova Direktiva poziva države na brzu razmjenu informacija⁸⁸ i ne priječi državama sklapanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma s drugim državama ili organizacijama pod uvjetom da ne krše opća pravila za razmjenu informacija. Policijska direktiva EU-a daje smjernice državama članicama EU-a definirajući kazneno djelo kao svako postupanje koje je kažnjivo prema kaznenom pravu države članice koja prima informacije bez obzira na sankciju koja se može izreći u toj državi i bez obzira na to je li to postupanje kažnjivo i prema kaznenom pravu države članice koja dostavlja informacije. Pritom ne dovodi u pitanje razloge za odbijanje zahtjeva za informacije utvrđene u Direktivi. Na taj se način omogućava državi koja bi bila potencijalno zainteresirana za vođenje kaznenog postupka da zaprimljenu informaciju koristi za probitke vlastitog postupka premda ta informacija ne mora nužno predstavljati kazneno djelo u državi koja je informacije dostavila.

Države su dužne odredbe Policijske direktive EU-a prenijeti u nacionalno zakonodavstvo najkasnije do 12. prosinca 2024., istoga dana kada prestaje primjena Okvirne odluke Vijeća 2006/960/JHA⁸⁹ (dalje: Švedska inicijativa). Iznimku predstavljaju odredbe čl. 13. o korištenju kanala SIENA, koje se moraju prenijeti najkasnije do 12. lipnja 2027.

Razmjena informacija u fazi izvida putem kanala za međunarodnu policijsku suradnju, izuzmu li se jasno definirana ograničenja iz čl. 6. Direktive o policijskoj suradnji EU-a, gotovo da nema granica. Za sve informacije koje se razmjenjuju i „slijevaju“ putem sustava SIENA nameće se logično pitanje – što se od razmijenjenoga može koristiti u pravosudne svrhe, i ono najvažnije, što se od svega razmijenjenoga može koristiti kao dokaz na sudu. Direktiva o policijskoj suradnji EU-a jasno određuje kako se državama ne nameće obveza dostave informacija koje se trebaju koristiti kao dokaz u sudskim postupcima,

---

⁸⁷ Više o pravnom okviru u ovom području vidi: Craig, P.; de Burca, G., *EU Law, text, cases and materials*, seventh Edition, Oxford University Press, 2022, str. 1010-133.

⁸⁸ Preporuka Vijeća (EU) 2022/915 od 9. lipnja 2022. godine o operativnoj suradnji tijela kaznenog progona (SL. L. 158, 13. 6. 2022., str. 53).

⁸⁹ Okvirna odluka Vijeća 2006/960/PUP od 18. prosinca 2006. o pojednostavljenju razmjene informacija i obavještajnih podataka između tijela zaduženih za izvršavanje zakona u državama članicama Europske unije (Sl. l. 386/89 od 29. 12. 2006.), str. 140–151.

ali naglašava u čl. 1. st. 3. i 4. kako *država članica koja dostavlja informacije može dati suglasnost (odobrenje) da se one upotrebljavaju kao dokaz u sudskim postupcima*. Nadalje, u čl. 9. primjenom načela jednakog pristupa države neće zahtijevati pravosudno odobrenje ukoliko se temeljem domaćeg zakona ne zahtijeva pravosudno odobrenje za slične predmete, odnosno poduzet će sve potrebne korake u skladu s domaćim zakonodavstvom kako bi se što prije pribavilo pravosudno odobrenje. Ovdje dolazimo do sljedeće prednosti koju nudi SIENA, a to je mogućnost razmjene informacija primjenom tzv. kodova za upravljanje informacijama. Ukoliko bi podatak putem sustava SIENA bio razmijenjen korištenjem koda za rukovanje koji omogućava korištenje podataka i u pravosudne svrhe, nova Direktiva o policijskoj suradnji EU-a kaže kako bi državama članicama trebalo dopustiti da u trenutku dostavljanja informacija ili nakon toga daju svoju suglasnost (odobrenje) za upotrebu tih informacija kao dokaza u sudskim postupcima. Odredba o naknadnom odobrenju za korištenje razmijenjenih informacija kao dokaza propisana je kao mogućnost i u Švedskoj inicijativi, ali nije doživjela stvarnu primjenu.⁹⁰ Na taj problem upozoreno je i na razini EU-a navođenjem kako bi trebalo donijeti pravni okvir kojim bi se propisali uvjeti i postupci naknadnog odobravanja za korištenje kao dokaza zapisa o provedenim istražnim radnjama, kao i informacija i kriminalističko-obavještajnih saznanja koji su razmijenjeni kroz policijsku suradnju. Postupak bi trebao biti efikasan, fleksibilan i primjenjiv u kratkom vremenu.⁹¹

Informacije od značaja u provođenju izvida, prema odredbi čl. 249 ZKP-a, jesu podaci iz domaćih i stranih zbirki podataka, kao i međunarodnih sustava. Podaci iz domaćih i stranih zbirki podataka mogu biti, primjerice, osnovni identifikacijski podaci o osobama, podaci o vlasnicima oružja i prijevoznih sredstava, adresama stanovanja, prelascima državne granice, podaci iz putnih isprava, podaci o vlasništvu, podaci o vlasnicima bankovnih računa, rezultati vještačenja i usporedbe bioloških tragova u automatiziranim zbirkama podataka, ali i slučajni predmeti pronađeni u pretrazi koji nisu povezani s kaznenim djelom zbog kojega je donesen nalog o pretrazi.

---

⁹⁰ Nacionalna zakonodavstva nekih država članica EU-a odredbu čl. 1. st. 4. Okvirne odluke Vijeća 2006/960/JHA (tzv. Švedska inicijativa), koja se stavlja izvan snage Policijskom direktivom, a sadržajno odgovara odredbi čl. 1. st. 3. i 4. Policijske direktive, transponirala su na način da se predviđa mogućnost davanja odobrenja. Republika Hrvatska navedenu je Okvirnu odluku transponirala u domaće zakonodavstvo Zakonom o pojednostavljenju razmjene podataka između tijela država članica Europske unije nadležnih za provedbu zakona (Narodne novine, br. 56/15), odredbom čl. 4. st. 1. i 2.

⁹¹ Komentari i zaključci s 59. plenarnog sastanka Europske pravosudne mreže, Prag, 9.–11. studenoga 2022., <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties/EN/3752> (27. listopada 2023.).

Uz pretpostavku da su podaci u policijskim evidencijama ažurirani, može se zaključiti kako se ti podaci, razmijenjeni putem kanala za međunarodnu policijsku razmjenu podataka, mogu koristiti kao dokaz u pravosudne svrhe.

Najčešće korištena zbirka podataka na globalnoj razini jest sustav potraga Interpola, koji je dostupan svim državama članicama. U slučaju uhićenja podaci se razmjenjuju putem globalnog sustava I24/7.⁹² Na razini EU-a najznačajniji sustav za razmjenu podataka iz raspoloživih evidencija jest Schengenski informacijski sustav druge generacije (dalje: SIS II). Općenito, SIS II predstavlja zajedničku, pretraživu „domenu“ podataka o potragama za osobama i predmetima u Schengenskom području. Dobar je primjer ažurirane evidencije i postupanja aktivnost policije po europskom uhidbenom nalogu (dalje: EUN), gdje je postupanje policije ograničeno na privremeno uhićenje radi izvršenja EUN-a bez prethodnog preispitivanja materijalnih razloga uhićenja.⁹³

Za razliku od podataka iz policijskih evidencija, koji moraju biti savršeni, točni i ažurirani, informacije koje se razmjenjuju policijskim putem u pravilu se ne mogu koristiti u pravosudne svrhe.⁹⁴

3.1.2 Izvidi u kontekstu međunarodne policijske razmjene informacija – praktični osvrt

U međunarodnoj policijskoj suradnji valja razlikovati provedbu općih izvidnih radnji od razmjene podataka koji su sadržani u policijskim zbirka podataka. U treću kategoriju možemo podvesti zahtjeve stranih policija za obavljanjem razgovora s osumnjičenicima.

Razmjena informacija koje se odnose na provedbu općih izvidnih radnji, poput utvrđivanja identiteta, obavijesti o posjedovanju i vlasništvu nekretnina, pokretnina i vrijednosnih papira; usklađivanja i pokretanja prvih mjera traganja; otkrivanja i osiguranja tragova; analize i usporedbe tragova; prikupljanja podataka o kretanju osumnjičenika, uređena je međunarodnim dvostranim i

---

⁹² Temeljni dokument za rad Interpola predstavlja Statut Interpola. Razmjena podataka obavlja se u skladu s Interpolovim pravilima za obradu podataka [III/IRPD/GA/2011 (2019)], dostupno na: <https://www.interpol.int/en/Who-we-are/Legal-framework/Legal-documents> (6. listopada 2023.).

⁹³ Detaljnije o SIS II i postupanju po Europskom uhidbenom nalogu u Hrvatskoj i usporedno o počecima primjene v. Rošić, M., *Najznačajniji aspekti međunarodne policijske suradnje Republike Hrvatske s državama članicama Europske unije*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 21, br. 2, Zagreb, 2014, str. 316–321.

⁹⁴ Petković, D., *Prikaz okruglog stola „Međunarodna policijska suradnja – otvorena pitanja u istraživanju kaznenih djela s elementima inozemnosti“*, Policija i sigurnost, Zagreb, vol. 28, br. 1, 2019, str. 105–106.

višestranim ugovorima⁹⁵ o policijskoj suradnji. Tako razmijenjene informacije ne mogu se koristiti kao dokazni materijal u stranim postupcima. Strana država može ih koristiti kao osnovu za pripremu EIN-a ili zamolnice za pravnu pomoć ukoliko te informacije želi koristiti u sudskom postupku.

Ukoliko se razmjenjuju podaci iz tzv. policijskih zbirki podataka, presumira se kako su podaci točni, potpuni i ažurirani. Takvi podaci o potragama za osobama ili predmetima predstavljaju polaznu osnovu za postupanje bez slanja posebnog zahtjeva. Ovdje se radi o razmjeni informacija, poput utvrđivanja vlasnika i osoba na koja su vozila prijavljena, upita o vozačkim dozvolama, utvrđivanja prebivališta ili boravišta, utvrđivanja vlasnika oružja i slično. Dostava osobnih podataka u inozemstvo moguća je samo u skladu s odredbama čl. 188. i 188.a.–188.f. ZKP-a, odnosno kako je propisano čl. 24. ZOPOV-a. Tako razmijenjene informacije mogu postati dijelom sudskog spisa u stranoj državi jer se presumira kako su podaci točni, pouzdani i ažurni.

Ukoliko bi strana policija poslala zahtjev za obavljanje izvida koje hrvatska policija može obaviti kao hitnu dokaznu radnju (privremeno oduzimanje, prepoznavanje, očevid, uzimanje otisaka prstiju i drugih dijelova tijela), takve je radnje hrvatska policija ovlaštena poduzimati u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, odnosno samo po nalogu državnog odvjetnika. Primjerice, ukoliko bi strana država dostavila podatke o vozilu za koje se sumnja da se u njemu nalazi opojna droga, pretragu vozila moguće je poduzeti nakon pribavljenog naloga državnog odvjetnika.

Iznimku predstavlja uzimanje otisaka prstiju koje policija, u skladu čl. 211. ZKP-a, može provoditi radi utvrđivanja istovjetnosti osumnjičenika. Ukoliko je strana država, primjerice, raspisala potragu za osobom za koju je potrebno utvrditi istovjetnost, policija tu radnju može obaviti bez naloga državnog odvjetnika. Ukoliko strana policija traži da se obavi izuzimanje otisaka prstiju za potrebe vlastitog postupka bez prethodno raspisane potrage, takvu radnju policija nije ovlaštena poduzimati bez odobrenja ili naloga državnog odvjetnika.

Često se u praksi događa da je više država uključeno u provedbu složenoga kriminalističkog istraživanja. Kako odgovoriti izazovima provedbe izvida kod paralelnih kriminalističkih istraživanja? Koji su nam raspoloživi komunikacijski kanali za razmjenu podataka i s kojim partnerima? Što je s provođenjem radnji iz ZOPOV-a, s prikupljanjem podataka od građana, a što s ispitivanjem osumnjičenika u inozemstvu na zahtjev nadležnih tijela Republike Hrvatske, odnosno u Republici Hrvatskoj po zahtjevima drugih država članica EU-a?

Države često donose vlastite procjene rizika i određuju kriterije koji bi mogli ugroziti realizaciju kriminalističkog istraživanja. Stoga je potrebno od samih početaka djelovati usklađeno. Usklađeno djelovanje podrazumijeva

---

⁹⁵ Pojmovi preuzeti iz knjige: Krapac, D., *Međunarodna kaznenopravna pomoć*, Narodne novine, Zagreb, 2006, str. 5.

prethodne dogovore na policijskoj razini, u koje je preporučljivo od samih početaka uključiti i državnog odvjetnika. Jednako tako, dobra je praksa pojedinih država da policijskim koordinacijskim sastancima nazoči i državni odvjetnik, kojemu takvo sudjelovanje omogućava stjecanje daleko šire slike o stanju predmeta i mogućnosti pribavljanja dokaza u drugim državama.⁹⁶

Nakon terorističkih napada i velikog migracijskog pritiska, EU postupno uvodi pravila kojima se uspostavlja sustav kvalitetnije kontrole identiteta osoba, posebice državljana trećih država, ali i sustav kojim bi se osigurala brža i učinkovitija razmjena dostupnih podataka.⁹⁷ U konačnici, stremi se uspostavi sustava interoperabilnog uvida u niz novih zbirki⁹⁸ podataka, iz kojih bi se podaci razmjenjivali ubrzano. To je bitno u kontekstu izvida jer će količina dostupnih podataka i postupak utvrđivanja identiteta počinitelja ili nezakonitih migranata biti uvelike ubrzan. Ti podaci, dostupni drugim državama, mogli bi se koristiti u pravosudne svrhe kao dobra smjernica za pripremu EIN-a i postavljanje zahtjeva radi pribavljanja dokaza.

Stupanjem na snagu VII. novele ZKP-a u praksi se postavilo pitanje kako postupiti kada policija putem međunarodne policijske suradnje zaprimi zahtjev za obavljanje obavijesnog razgovora s osobom koja bi mogla biti u statusu osumnjičenika, odnosno može li policija provesti ispitivanje osumnjičenika u smislu čl. 208.a ZKP-a u okviru međunarodne policijske suradnje. S obzirom na to da se prema čl. 208.a st. 7. i 8. ZKP-a na ispitivanje osumnjičenika primjenjuju odredbe o dokaznoj radnji ispitivanja okrivljenika, a propuštanje postupanja sukladno čl. 208.a st. 4. do 6. ZKP-a ima za posljedicu da se iskaz osumnjičenika ne može upotrijebiti kao dokaz u kaznenom postupku, praksa je zauzela stav da se radi o radnji koja se može provesti samo u okviru pravosudne suradnje. Taj stav ne bi se trebao odnositi na izvršavanje zahtjeva za provođenje obavijesnih razgovora s građanima u okviru međunarodne policijske suradnje budući da oni imaju samo informativnu vrijednost, sve pod uvjetom da postoji međunarodni ugovor koji predviđa taj oblik policijske suradnje.

Odbijanje postupanja po zahtjevima za obavljanje razgovora s osobom koja bi mogla biti u statusu osumnjičenika ima za posljedicu zaprimanje EIN-a kojima se traži provođenje navedene radnje. O tome će biti riječi u sljedećem poglavlju.

S druge strane, postavlja se pitanje kako postupiti u predmetima u kojima je u domaćem postupku potrebno provesti obavijesni razgovor s osobom koja se nalazi na području druge države članice EU-a budući da države članice EU-a

---

⁹⁶ Osobna iskustva autora - praksa Belgije, Nizozemske, često i UK, skandinavskih država, Francuske.

⁹⁷ Duić, D., Rošić, M., *Interoperability between the Information Systems – from an idea to the realisation*, Policijska i sigurnost, vol. 31, br. 2, 2022, str. 123–127.

⁹⁸ *Ibid.*, str. 133–137.

uglavnom odbijaju postupiti po takvim zahtjevima zaprimljenim u okviru međunarodne policijske suradnje te upućuju na primjenu instrumenata pravosudne suradnje i međunarodne pravne pomoći.

Obavijesni razgovori s građanima koji se nalaze na području trećih država mogli bi se provoditi na temelju bilateralnih međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji ili tužiteljskih protokola na snazi.

U pogledu mogućnosti obavljanja neformalnih obavijesnih razgovora u državama iz susjedstva međunarodni ugovori o policijskoj suradnji na snazi sklopljeni s Bosnom i Hercegovinom i Slovenijom ne predviđaju tu mogućnost. U odnosu na Crnu Goru, u skladu sa Sporazumom između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore o policijskoj suradnji, obavljanje neformalnih obavijesnih razgovor moglo bi se podvesti pod „prikupljanje potrebnih obavijesti“. Identična je odredba predviđena Sporazumom između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o policijskoj suradnji, kao i u ugovoru s Albanijom. U odnosu na Sjevernu Makedoniju međunarodni ugovor na snazi ne predviđa izravnu mogućnost obavljanja obavijesnih razgovora, nego sadrži generalnu odredbu o uzajamnoj pomoći i pružanju informacija koje bi mogle poslužiti u svrhu provedbe Sporazuma.

Mogućnost obavljanja obavijesnih razgovora s osobama koje se nalaze na području susjednih država predviđena je i tužiteljskim protokolima. Tako, primjerice, odredba čl. 2. toč. a) Memoranduma o suglasnosti u ostvarivanju i unaprjeđenju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala, zaključenog između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Vrhovnog državnog tužioca Crne Gore 25. veljače 2005., propisuje: „Suradnja se između ostalog sastoji u pribavljanju i razmjeni obavijesti, izvješća i dokumenata kada za to nije potrebna prisila, uključujući i predistražne izjave osumnjičenika ili drugih osoba.“ Odredbu sličnog sadržaja predviđa i Memorandum o suglasnosti u ostvarivanju i unaprjeđenju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminaliteta zaključen između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Republičkog javnog tužiteljstva i Tužiteljstva za ratne zločine Republike Srbije od 5. veljače 2005. te Protokol o suglasnosti u ostvarivanju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala zaključen između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine od 21. siječnja 2005.

3.2. Izvidi u okviru EIN-a

U ovom djelu bit će prikazani izazovi s kojima se susreću praktičari prilikom primjene ovog instrumenta pravosudne suradnje. Ti su izazovi odraz znatnih razlika u kaznenom procesnom pravu država članica EU-a u pogledu normiranja predistražnog postupka te dokazne snage izvida.

Cilj je ovog poglavlja odgovoriti na pitanje može li se EIN izdati ili izvršiti u svrhu provođenja radnji koje predstavljaju izvide prema domaćem pravu.

Prema čl. 42.a Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a⁹⁹ (dalje: ZPSKS-EU) EIN se izdaje kada je u kaznenom ili prekršajnom postupku potrebno provesti dokazne radnje na području druge države članice EU-a.

Navedenim zakonskim rješenjem zakonodavac je ostvario cilj iz odredbe čl. 1. st. 1. Direktive o EIN-u, kojom se EIN definira kao sudska odluka koju izdaje ili potvrđuje pravosudno tijelo države članice („država izdavateljica”) radi izvršavanja jedne ili nekoliko posebnih istražnih mjera u drugoj državi članici („država izvršiteljica”) u svrhu pribavljanja dokaza u skladu s odredbama te Direktive.

Na pitanje koje se radnje smatraju dokaznim radnjama u domaćem pravu odgovor daje ZKP, koji se prema čl. 132. ZPSKS-EU-a podredno primjenjuje na sva pitanja koja nisu uređena ZPSKS-EU-om. Ukratko, riječ je o formalnim dokaznim radnjama kojima će se rezultati izvida kao neformalnih radnji „pretočiti“ u rezultate propisno izvedenih dokaza, koji se kasnije, pod određenim uvjetima, mogu koristiti na raspravi pred sudom.¹⁰⁰

Polazeći od odredbe čl. 1. st. 1 Direktive o EIN-u i čl. 42.a ZPSKS-EU-a, može se zaključiti kako se EIN u Republici Hrvatskoj ne može izdati niti izvršiti ukoliko je izdan u predistražnoj fazi postupka u svrhu provođenja izvidnih radnji kao neformalnih radnji koje ne predstavljaju dokaz.

Pritom se nameće pitanje kako postupati sa zaprimljenim EIN-om izdanim u svrhu provođenja izvida s obzirom na ranije opisane razlike između kaznenoprocenih zakonodavstava država članica EU-a kako u pogledu nepoznavanja striktnih razlika između izvida kao neformalnih radnji poduzetih u ranoj predistražnoj fazi postupka i dokaznih radnji kao formalnih radnji tako i u pogledu razlika u dokaznoj snazi izvida.

Na to pitanje potrebno je odgovoriti iz dva razloga:

1. Praksa je pokazala kako postoje države članice EU-a čija procesna zakonodavstva poznaju jasnu razliku između izvida i dokaznih radnji, a čija nadležna tijela, sukladno njihovim implementacijskim zakonodavstvima, izdaju EIN radi provođenja istražnih radnji, koje uključuju i izvide. Primjerice, odredba čl. 72. st. 1. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a Republike Slovenije propisuje kako se EIN može izdati samo za provođenje jedne ili više istražnih mjera ili radnji radi pribavljanja dokaza u svrhu vođenja kaznenog

---

⁹⁹ Narodne novine, br. 91/2010, 81/2013, 124/2013, 26/2015, 102/2017, 68/2018, 70/2019, 141/2020.

¹⁰⁰ Krapac, D., *Prva knjiga: Institucije*, Narodne novine, Zagreb, 2012, str. 441.

postupka i prekršajnog postupka na obrascu. Štoviše, prema navedenom zakonu policija izdaje EIN u svrhu provođenja izvida u drugoj državi članici EU-a, uz prethodno odobrenje nadležnog okružnog državnog tužiteljstva.

2. U praksi se često pojavljuju slučajevi tzv. stupnjevanja radnji zatraženih EIN-om, i to posebno EIN-om izdanim u predistražnoj fazi postupka, kada još nije jasno utvrđeno djelo zbog kojeg se vodi postupak ni identitet počinitelja kaznenog djela. U takvim predmetima EIN-om se od nadležnih tijela Republike Hrvatske u bitnom traži provođenje kriminalističkog istraživanja, a potom i nedovoljno određenih dokaznih radnji, čiji sadržaj ovisi o rezultatima prethodno provedenih izvida.

Kako bismo odgovorili na postavljeno pitanje, potrebno je krenuti od načela uzajamnog priznanja kao kamena temeljca pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, na kojem se temelji i EIN, a prema kojem države članice EU-a kao države izvršenja ne mogu strukturu stranog kaznenog postupka podvoditi pod strukturu domaćeg kaznenog postupka, već moraju izvršiti istražnu radnju u svrhu pribavljanja dokaza.

S obzirom na uvodno opisani domaći pravni okvir i sudsku praksu može se zaključiti kako izvidi ne predstavljaju dokaznu radnju ni dokaz. Prema tome, istražna mjera navedena u zaprimljenom EIN-u ne postoji u pravu Republike Hrvatske kao države izvršiteljice te su ispunjeni uvjeti za postupanje sukladno čl. 42. i ZPSKS-EU-a, odnosno budući da radnja navedena u EIN-u ne postoji u domaćem pravu kao radnja koja predstavlja dokaz, domaće pravosudno tijelo dužno je obavijestiti tijelo izdavanja da nije u mogućnosti osigurati zatraženu pomoć. Takav je odgovor i u skladu s uvodno predstavljenim načelima o zakonitosti dokaza pribavljenih u inozemstvu.

Osim na pitanje kako izvršiti EIN izdan u svrhu provođenja izvida potrebno je odgovoriti i na pitanje na koji način osigurati provođenje izvida u državama članicama EU-a kada te države odbijaju provesti izvide u okviru međunarodne policijske suradnje i inzistiraju na izdavanju EIN-a. Nažalost, izdavanje EIN-a nije rješenje kada je riječ o obavljanju obavijesnih razgovora s građanima iako strana policijska tijela upućuju na njega.

U predistražnoj fazi postupka još uvijek nije moguće donijeti odluku o tome u kojem je svojstvu potrebno ispitati određenu osobu te bi se upravo na temelju informacija pribavljenih tijekom izvida, uključujući i obavljanje obavijesnih razgovora s građaninom, ta odluka trebala donijeti. Ukoliko bi se i unatoč toj činjenici donijela odluka da se određena osoba ispita u svojstvu svjedoka, u predistražnoj fazi postupka nisu ispunjene zakonske pretpostavke za provođenje dokazne radnje ispitivanja svjedoka jer ispitivanje svjedoka ne predstavlja hitnu dokaznu radnju iz čl. 212. ZKP-a. Tako izdani EIN bio protivan čl. 42.c toč. 2. ZPSKS-EU-a i čl. 6. st. 1. toč. b. Direktive o EIN-u.

4. SPONTANA RAZMJENA INFORMACIJA

U kontekstu razmjene rezultata izvidnih radnji koje su već provedene u domaćem postupku s drugim državama potrebno je upozoriti na prednosti instituta spontane razmjene informacija. Naime, spontana razmjena informacija predstavlja slanje informacija iz vlastitih istraga ukoliko se smatra da bi dostava takvih informacija mogla pomoći za započinjanje ili provođenje istrage ili sudskog postupka ili slanje zamolnice za pravnu pomoć.

Ovu definiciju nalazimo u brojnim međunarodnim ugovorima (čl. 11. Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima,¹⁰¹ čl. 21. Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima iz 1959. godine,¹⁰² čl. 28. Kaznenopravne konvencije o korupciji,¹⁰³ čl. 26. Budimpeštanske konvencije Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu,¹⁰⁴ čl. 18. Konvencije iz Palerma).¹⁰⁵

Praksa pokazuje kako se čl. 21. Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima koristi za dostavu informacija o postupku koji se vodi u državi moliteljici kad su informacije od interesa za zamoljenu državu jer joj omogućavaju pokretanje postupka na svojem teritoriju i eventualno izdavanje dodatnih zamolnica državi moliteljici u cilju dostavljanja već pribavljenih dokaza (koji nisu inicijalno dostavljeni) ili pribavljanja novih dokaza. Često se u praksi navedena odredba koristi za dostavljanje ovjerene preslike spisa predmeta drugoj državi ukoliko se utvrdi da bi dokazi pribavljeni u predmetnom postupku omogućili pokretanje postupka u drugih državi te njegovo učinkovitije i brže vođenje negoli u državi moliteljici (primjerice počinitelj prebiva na teritoriju zamoljene države, većina dokaza o predikatnom djelu nalazi se na teritoriju države moliteljice i dr.).

---

¹⁰¹ Objava o stupanju na snagu Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 4–64/07.

¹⁰² Zakon o potvrđivanju Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima od 20. travnja 1959. godine i Dodatnog protokola Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima od 17. ožujka 1978. godine, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 4–113/99.

¹⁰³ Zakon o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 11–103/00.

¹⁰⁴ Zakon o potvrđivanju Konvencije o kibernetičkom kriminalu, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 9–119/02.

¹⁰⁵ Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Protokola za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece te Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, kojima se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 3–33/16.

Dakle, spontana razmjena informacija u smislu odredbe čl. 21. Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima u praksi uključuje razmjenu i informacija i dokaza. Hoće li se dostavljeni podatak smatrati informacijom ili dokazom, ovisi o pravu države u kojoj je pribavljen.

U praksi treba razlikovati spontanu razmjenu informacija od ustupa kaznenog progona¹⁰⁶ jer kod ustupa država koja preuzima podatke preuzima i obvezu procesuiranja, dok kod spontane razmjene država kojoj su podaci dostavljeni autonomno odlučuje o daljnjem postupanju.

Mogu li se spontano razmjenjivati informacije i u međunarodnoj policijskoj suradnji? Odgovor je potvrđan. Uz već opisanu mogućnost „konvalidacije“ dostavljenih informacija kao dokaza u kaznenom postupku¹⁰⁷ postoji i mogućnost spontane razmjene podataka ukoliko bi se na temelju utvrđenih činjenica moglo osnovano pretpostaviti da su te informacije potrebne za otklanjanje konkretne opasnosti za javnu sigurnost i javni red ili za progon kaznenih djela, ili da mogu dovesti do podnošenja zamolbe za pravnu pomoć. Takva je mogućnost predviđena međunarodnim ugovorima o policijskoj suradnji s Austrijom (NN MU, br. 7/2008), Bosnom i Hercegovinom (NN MU, br. 3/2012), Mađarskom (NN MU, br. 8/2009), Srbijom (NN MU, br. 3/2010), Maltom (NN MU, br. 1/2011), Slovačkom (NN MU, br. 8/2011), Bugarskom (NN MU, br. 6/2012), Crnom Gorom (NN MU, br. 15/2011), Sjevernom Makedonijom (NN MU, br. 9/2013) i Albanijom (NN MU, br. 8/2018).

5. ZAKLJUČAK

Razlike u procesnim zakonodavstvima i sudskoj praksi država članica EU-a, posebno u pogledu pitanja zakonitost dokaza i dokazne snage rezultata neformalnih predistražnih radnji, u kontekstu Direktive o EIN-u, koja pitanje zakonitosti dokaza pribavljenih u inozemstvu pokušava relativno bezuspješno premostiti mogućnošću provođenja dokaznih radnji sukladno propisima država izdavanja (*lex regit actum*), negativno se odražavaju na učinkovitost pribavljanja informacija i provođenje izvida u predmetima transnacionalnog kriminala.

Normativnim aktivnostima na razini EU-a pokušava se učinkovito odgovoriti na opisane izazove bilo propisivanjem uvjeta za uzajamno prihvaćenje dokaza zakonito pribavljenih u državi izvršenja bilo propisivanjem mogućnosti davanja pravosudnog odobrenja za upotrebu informacija pribavljenih policijskom suradnjom kao dokaza.

---

¹⁰⁶ Više o ustupu kaznenoga progona v. Hržina, D.; Rošić, M., *Ustupanje kaznenog progona kao alternativa postupku izručenja ili predaje*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, vol. 24, br. 1, 2017, str. 179–186.

¹⁰⁷ *Infra* pod poglavljem 3.1.1.

Navedene normativne aktivnosti nesumnjivo će olakšati postupanje u krucijalnoj predistražnoj fazi postupka, ali neće riješiti problem provođenja izvidnih radnji. Naime, ukoliko u određenoj državi u domaćem postupku ne postoji mogućnost davanja pravosudnog odobrenja za korištenje kriminalističko-obavještajnih podataka kao dokaza, odnosno ukoliko je isključena upotreba rezultata izvidnih radnji kao dokaza, nijedan oblik policijske, odnosno pravosudne suradnje ne može dati snagu dokaza radnji koja nije dokaz prema nacionalnom pravu države u kojoj je provedena. Navedeno potvrđuje činjenica kako većina država članica EU-a nije implementirala odredbu čl. 1. st. 4 Okvirne odluke Vijeća 2006/960/PUP od 18. prosinca 2006. o pojednostavljenju razmjene informacija i obavještajnih podataka između tijela zaduženih za izvršavanje zakona u državama članicama EU-a na način da propisuju mogućnost davanja suglasnosti za korištenje dostavljenih informacija ili obavještajnih podataka kao dokaznog materijala. Nadalje, načela koja su sadržana u prijedlogu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o uzajamnom prihvaćanju dokaza kao zakonitih i elektroničkih dokaza u kaznenom postupku ne predstavljaju novinu. Štoviše, riječ je općeprihvaćenim načelima u ocjeni zakonitosti dokaza pribavljenih u inozemstvu, koja nisu otklonila probleme u praksi uzrokovane razlikama u dokaznim pravilima država članica.

Može se očekivati kako će ubuduće države članice EU-a sklapati sporazume o policijskoj suradnji s državama povećanog kriminalnog rizika kako bi se zaštitio zajednički gospodarski i sigurnosni prostor. Istodobno, s obzirom na predstojeću automatizaciju razmjene podataka, budućnost neminovno donosi veću količinu izravno dostupnih podataka kako na policijskoj tako i na pravosudnoj razini, koji će se koristiti kao dokazi u postupku jer će biti dijelom zbirki podataka za koje se presumira da sadrže točne, pouzdane i ažurirane podatke. Dodatno, nakon ulaska Hrvatske u Schengenski prostor udio izvida s međunarodnim predznakom povećat će se u odnosu na ukupan broj domaćih izvida.

Zaključno, problemi s kojima se suočavaju praktičari i koji se opisuju u ovom radu mogu se riješiti jedino harmonizacijom na razini EU-a minimalnih pravila o provođenju izvidnih radnji, definiranih kao neformalne radnje koje se poduzimaju u predistražnoj fazi postupka u cilju pribavljanja inicijalnih informacija, harmonizacijom pravila o zakonitosti dokaza te donošenjem instrumenta koji bi regulirao međunarodnu suradnju u području provođenja izvidnih radnji.

LITERATURA:

1. Bachmaier, L., *Mutual Admissibility of Evidence and Electronic Evidence in the EU: A New Try for European Minimum Rules in Criminal Proceedings*, <https://eucrim.eu/articles/mutual-admissibility-of-evidence-and-electronic-evidence-in-the-eu/> (20. studenoga 2023. godine).
2. Ballin, H.; Marianne, F. H., *Anticipative Criminal investigation Theory and Counterterrorism Practice in the Netherlands and the United States*, TMV Press, The Hague, Netherlands, 2012.
3. Bertel, C.; Venier, A., *Einführung in die neue Strafprozessordnung*, Springer-Verlag, Wien, 2006.
4. Bruckmüller, K., *Austria*, u: Schumann, S.; Bruckmüller, K.; Soyer, R. (ur.), *Pre-trial Emergency Defence*, Intersentia, 2012, str. 35–39.
5. Craig, P.; de Burca, G., *EU Law, text, cases and materials*, seventh Edition, Oxford University Press, 2022.
6. Duić, D.; Rošić, M., *Interoperability between the Information Systems – from an idea to the realisation*, *Policija i sigurnost*, vol. 31, br. 2, 2022, str. 118–148.
7. Fijnaut, C., *A peaceful Revolution: The Development of Police and Judicial Cooperation in the European Union*, Intersentia, Cambridge, UK, Antwerp and Chicago, 2019.
8. Hržina, D.; Rošić, M., *Ustupanje kaznenog progona kao alternativa postupku izručenja ili predaje*, *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, vol. 24, br. 1, 2017, str. 177–200.
9. Ivičević Karas, E., *Pomicanje granice prava na branitelja pod utjecajem europskog kaznenog prava*, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 22, br. 2, 2015, str. 355–382.
10. Ivičević Karas, E.; Burić, Z.; Bonačić, M., *Prava obrane u različitim stadijima hrvatskog kaznenog postupka: rezultati istraživanja prakse*, *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, vol. 23, br. 2, 2016, str. 509–545.
11. Ivičević Karas, E.; Valković, L., *Pravo na branitelja u policiji – pravna i stvarna ograničenja*, *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, vol. 24, br. 2, 2017, str. 413–442.
12. Karas, Ž., *Ujednačenost sudskih odluka o izdvajanju općih policijskih izvida*, *Policija i sigurnost*, vol. 17, br. 1–2, 2008, str. 1–15.
13. Karas, Ž., *Dokazni položaj općih izvidnih radnji redarstvenih vlasti*, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 13, br. 1, 2006, str. 59–86.
14. Kert, R.; Lehner, A., *Austria*, u: Ligeti, K. (ur.), *Toward a prosecutor for the European Union*, Hart Publishing, 2013, str. 9–58.
15. Krapac, D., *Međunarodna kaznenopravna pomoć*, Narodne novine, Zagreb, 2006.
16. Krapac, D., *Kazneno procesno pravo: Institucije*, Narodne novine, Zagreb, 2003.
17. Krapac, D., *Prva knjiga: Institucije*, V. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2012.
18. Krapac, D.; Đurđević, Z.; Ivičević Karas, E.; Bonačić, M.; Burić, Z., *Presude Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u kaznenim predmetima*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2013.
19. Kühne, H. H., *Strafprozessrecht, Eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Strafverfahrensrechts*, C. F. Müller Verlag, Heidelberg, 2010.
20. Ligeti, K.; Garamvölgyi, B.; Ondrejová, A.; von Galen, M., *Admissibility of Evidence in Criminal Proceedings in the EU*, EUCRIM, the European Criminal Law Associations' Forum, vol. 3, 2020, str. 201–208.
21. Ljubanović, V., *Kazneno procesno pravo – izabrana poglavlja*, Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2002.

22. Novokmet, A.; Vinković, Z., *Police Interrogation of the Suspect in Croatia after the Implementation of the Directive 2013/48/EU – State of Play and Open Questions*, EU and Comparative Law Issues and Challenges Series (ECLIC), vol. 2, 2018, str. 418–448.
23. Novokmet, A., *The Europeanisation of the Criminal Proceedings in the Republic of Croatia through the Implementation of the Directive 2013/48/EU*, European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, vol. 27, br. 2, 2019, str. 97–125.
24. Pajčić, M., *Istraga prema Noveli Zakona o kaznenom postupku*, Hrvatski ljetopis za kazne-no pravo i praksu, vol. 20, br. 2, 2013, str. 631–661.
25. Pavišić, B., *Komentar Zakona o kaznenom postupku*, Žagar, Rijeka, 2003.
26. Pavišić, B.; Modly, D.; Veić, P., *Kriminalistika – knjiga prva*, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Golden Marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2006.
27. Petković, D., *Prikaz okruglog stola „Međunarodna policijska suradnja – otvorena pitanja u istraživanju kaznenih djela s elementima inozemnosti“*, Policija i sigurnost, vol. 28, br. 1, 2019, str. 102–110.
28. Rošić, M., *Najznačajniji aspekti međunarodne policijske suradnje Republike Hrvatske s državama članicama Europske unije*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 21, br. 2, 2014, str. 295–326.
29. Schumann, S., Germany, u: Schumann, S.; Bruckmüller, K.; Soyer, R. (ur.), *Pre-trial Emergency Defence*, Intersentia, Wien, 2012, str. 73–103.
30. Singh, J., *Preliminary Inquiry: A Key to Process any Trial*, Indian Journal and Legal Research, vol. 5, br. 1, 2023, str. 1–9.
31. Smailov, O.; Abdeldinkov, S., *Institute of Expedited Pre-Trial Investigation: National and International Experience*, Journal of Advanced Research in Law and Economics, vol. 10, br. 6, 2020, str. 1623–1629.

Summary

Marijo Rošić*

Danka Hržina, MSc**

INQUIRIES IN THE CONTEXT OF TRANSNATIONAL CRIME

This article attempts to offer practitioners an answer to the question of how to order the conduct of inquiries abroad and how to proceed when receiving requests for the implementation of investigations issued by foreign countries within the framework of international police cooperation or judicial cooperation. In order to answer the questions raised, the authors initially define the term inquiry as informal actions undertaken in the pre-investigation phase of the procedure both from the perspective of positive regulations of the European Union (hereinafter: EU) and the judicial practice of the Republic of Croatia, as well as from the perspective of legal solutions and practices of other Member States of the EU. In addition to the legal

---

* Marijo Rošić, LL.M., Head of the Liaison Bureau Croatia in Europol, General Police Directorate, Ministry of Interior of the Republic of Croatia; mrosic@pravos.hr; ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-7420-1376>

** Danka Hržina, MSc, Deputy Municipal State Attorney in Zagreb, seconded to the General State Attorney of the Republic of Croatia; Danka.Hrzina@dorh.hr; ORCID iD: <https://orcid.org/000900073295-676X>

definition of the term inquiry, the authors also deal with the issue of the probative value of the inquiry, the differences in the legal systems of the EU Member States regarding the decision on the legality of the evidence that will be used in the trial and on which the judgment will be based, as well as the conditions under which the evidence was obtained and considered abroad as legal evidence in domestic criminal proceedings. Starting from the established differences in the legal systems of the EU Member States, the authors offer answers to the introductory questions starting from the valid instruments of judicial and police cooperation. In this light, the authors analyse the possibilities offered by international police cooperation, with special emphasis on intelligence interviews with citizens who are abroad, given that the said investigative action represents a special challenge for practitioners. In conclusion, the aim of the article is to point out the existence of legal gaps, the overcoming of which requires either a greater harmonisation of criminal procedural law at the EU level or the creation of a new “instrument” of judicial and police cooperation in order to ensure the effective implementation of informal actions and the acquisition of all relevant information in the crucial, pre-investigation phase of proceedings in transnational crime cases.

Key words: pre-investigation, inquiry, European Investigation Order, transnational crime, international cooperation, admissibility of evidence